Росіна Малярчук

УТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЛЕКСЕМ З ЯДЕРНИМИ КОМПОНЕНТАМИ *TERROR, TERRORISM*

Мова, як відомо, є однією з форм суспільної свідомості. Вона відображає усі зміни, які відбуваються у житті суспільства. Початок нового тисячоліття активізував інноваційні мовні процеси в тих галузях буття, що перебувають під впливом таких макросоціальних чинників, як інформаційна революція, економічні зміни, міжнародний тероризм та боротьба з ним, проблеми навколишнього середовища, рівності прав у суспільстві» [1, с. 148]. Значну увагу аналізу процесів та шляхів збагачення словникового складу англійської мови приділяли такі вітчизняні та зарубіжні дослідники, як С. К. Бан, Е. П. Кожушко, Д. Ейто, С. М. Єнікєєва, В. І. Заботкіна, Ю. А. Зацний, М. П. Требін та ін.

Епоха антитерористичних війн спричинила появу численних новоутворень, в тому числі з такими ключовими словами, як «терор» *(terror)*, «тероризм» *(terrorism).* Спочатку зупинимося детально на лексичних та фразеологічних інноваціях англійської мови, до складу яких входить одиниця *terror* [3, с. 217].

У першу чергу розглянемо лексичні інновації. Вважаємо необхідним звернути увагу на той факт, що вони утворилися в результаті поєднання лексеми *terror* як з іменниковими, так і прикметниковими суфіксами. Одним з прикладів іменників-новотворів виступає одиниця *terrorology,* якою іменують цілу наукову галузь, що виникла в англомовних країнах у зв'язку зі зростанням в останні роки терористичної загрози, для комплексного вивчення проблеми тероризму та боротьби з ним.

Щодо прикладів поєднання лексеми *terror* з прикметниковими суфіксами, то, насамперед, відзначимо інновації *terror-friendly, terror-lite*. Так, лексема *terrorfriendly* функціонує в якості прикметника у значенні «той, що підтримує/схвалює прояви терору». Загальновідомими «іменниковими» дериваціями лексичної одиниці *terror* виступають лексеми *terrorist, terrorism,* що виникли внаслідок поєднання ядерної одиниці *terror* з такими «старими» афіксами іншомовного походження, як *-ist, -ism.* Необхідно відзначити, що ці одиниці вже давно перестали вважатися неологізмами у складі англійської мови, однак вони беруть активну участь у подальших дериваційних процесах, виступаючи основою для слово- і фразотворення, і, тим самим, сприяють поповненню словникового складу сучасної англійської мови [4, с. 508].

Потрібно зазначити, що на сьогоднішній день існують численні різновиди тероризму, які демонструють застосування насильницьких дій з метою досягнення певної мети в тій чи іншій сфері суспільного життя. Вважаємо доцільним класифікувати новоутворення, що номінують типи тероризму, беручи до уваги засоби, якими послугуються екстремісти. Спочатку зупинимося на лексичних інноваціях з основою *terrorism*. Прикладами подібних новотворів виступають одиниці *superterrorism,*

bioterrorism, agroterrorism, cyberterrorism, narco-terrorism [2, с. 61].

В умовах сучасного науково-технічного прогресу Інтернет став одним з основних джерел отримання інформації, тому терористи активно використовують дані зі всесвітньої мережі з метою їх подальшого використання у своїй діяльності. Тим часом, у світі існує цілком реальна загроза навмисного пошкодження терористами комп'ютерних мереж і, таким чином, блокування роботи банків, аеропортів тощо, внаслідок чого буде фактично паралізоване життя всієї країни чи її частини [5, с. 12].

Таким чином, беручи до уваги розглянуті новоутворення з ядерною лексемою *terror,* потрібно відзначити її дещо «пасивну» участь у словотворенні, що обмежується кількома одиницями, в той час, як наслідком її вступу у фразотворчі зв'язки стала поява численних інновацій, більшість з яких перетворилася на стійкі словосполучення в англійській мові. З іншого боку, слід підкреслити подальшу активну участь у словотворчих і фразотворчих процесах дериватив, що утворилися на основі одиниці *terror,* а саме лексем *terrorist, terrorism.* Вони вступають у численні словотворчі і фразотворчі зв'язки, сприяючи появі лексико-фразеологічних новотворів і, тим самим, поповнюючи словниковий склад сучасної англійської мови. Той факт, що кількість інновацій із зазначеними лексемами постійно зростає, зумовлює перспективність подальших досліджень у цьому напрямку.

Список використаних джерел:

1. Балюта Е. Г. Неологізми англійської мови сфери екології (теоретичні засади) / Е. Г. Балюта // Вісник Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. Серія: Філологічні наки. – 2006. – Вип. 27. – С. 148–152.
2. Зацный Ю. А. Антитеррористические войны и английский язык: эвфемизация и война слов / Ю. А. Зацный // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія : Романо-германська філологія. – Харків : Константа. – 2004. – № 635. – С. 61–64.
3. Кожушко Е. П. Современный терроризм: Анализ основних направлений / Евгений Петрович Кожушко. – Минск : Харвест, 2000. – 447 с.
4. Требин М. П. Терроризм в XXI веке / Михаил Петрович Требин. – Минск : Харвест, 2004. – 816 с.
5. Bunn S. K. Anthrax Terrorism: Analysis of United States Preparedness and Response / S. K. Bunn. – Cambridge Lighthouse Press, 2004. – 160 p.